

”Från Arkivet”

I denna serie plockar vi fram personer och levnadsöden, berättelser och händelser som betytt något för Älvdalen.

Karin Larsson heter kvinnan som jobbar med arkivering på Älvdalens Besparingskog. Det innebär att gå igenom och arkivera många av de historiska material som Besparingskogen äger. Det förvaras sedan märkt i kartonger nere i Besparingskogens speciella arkivavdelning. Det händer att personer kommer in till Karin och vill att hon skall leta rätt på något speciellt. Allt från hästförsäkringar till vilka traktorgrävare som fanns på 1940-talet!

Karin Larsson är också den du skall vända dig till om du vill hyra ”Lokalen”. Huset med anor från Långö Liebruk är perfekt som lokal för barndop, kalas och konferens.

Här i detta stora tre våningshus finns även ett antal företag inhyrda.

Välkommen att ringa Karin Arkivet och uthyrning av ”Lokalen”
Tfn: 0251-122 33
E-post: lokalen@besparingen.com

Lars Staffan

En älvdaling som gjorde skillnad.

Denna gång väljer vi att berätta om vandringsrättare Lars Staffan som jobbade på Älvdalens Besparingskog från 1936 tills han gick i pension på 1970-talet.

Esters arm var hal och den gled undan för Lars. Strömmen slet i hans kläder och han vände om in mot stranden igen och slet i en hast av sig kläderna. För andra gången kastade han sig ut i strömvirvlarna. Systemen hade nu drivit längre ut och endast av de uppåtstigande bubblorna kunde han se var hon befann sig. Han lyckades få grepp om Esters liv och med starka armar simmade han in med henne. Ester låg livlös vid älvkanten och alla försök att få liv i kroppen var fruktlösa. Men Lars gav inte upp och tack vare hans ihärdighet började systemens kropp plötsligt rycka våldsamt. Livet började sakta återvända till Ester.

Detta hände en varm sommardag den 29 juli 1926. Lars var 18 år gammal. Fyra av syskonen hade gått ned till älven efter arbetsdagen för att bada. Systrarna stannade vid den vanliga badviken och Lars gick längre nedåt älven. Han hade inte hunnit långt förrän han hörde högljudda rop. Den 14-åriga Hedvig hade kommit för långt ut och då kom den äldre system - Ester till hennes hjälp. I sin strävan att hjälpa lillasyster förlorade Ester fotfästet och sjönk ned under vattnet. Den tredje system Olga lyckades dra upp Hedvig, men Ester försvann snabbt under vattenytan. Lars skyndade sig tillbaka till systrarna och kastade sig i vattnet. Älven hade stigit snabbt och systrarna hade inte märkt det. För denna räddningsinsats belönades han med Carnegiestiftelsens guldur.

Denna pojke, född och uppvuxen i Älvdalsåsen växte upp till en man. Redan tidigt i tonåren var han lika stark och arbetsför som en fullvuxen

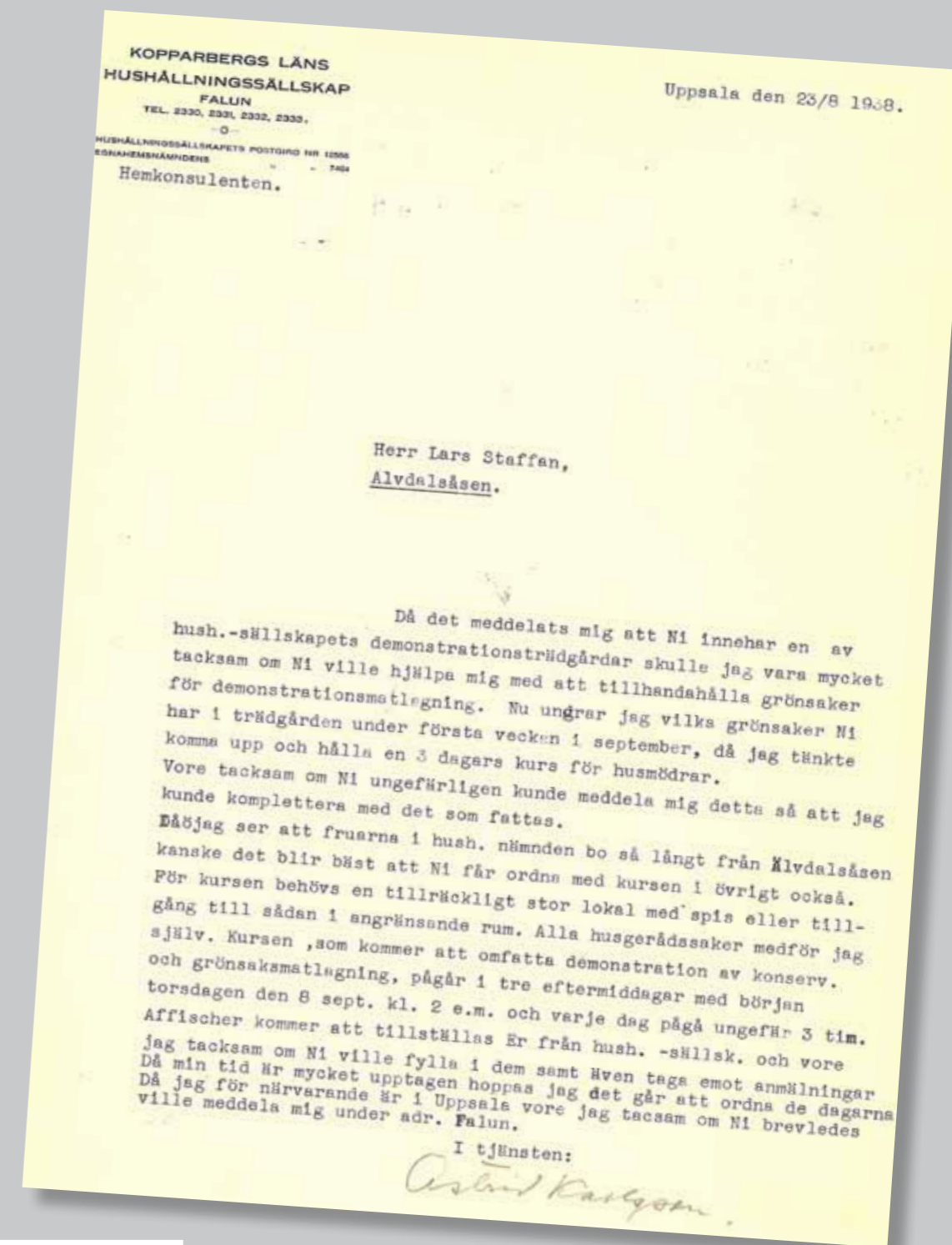
karl. Han blev en omtyckt person och alla visste vem Lars Staffan var. Många vet det än idag!

Lars Staffan gifte sig den 19 januari 1936 med Anna Dahlström från Näset och tillsammans fick de tre barn. Marianne, ett av hans barn berättar: - Pappa var känd av alla och duktig att hugga i. Jag minns också att han sällan var sjuk.

Hans uppdrag som vandringsrättare på Älvdalens Besparingskog var att hjälpa bönderna att förbättra djurhållningen och jordbruket i Älvdalen. Han jobbade med allt från att anordna utbildningar för husmödrar, premiering av nötboskap, provodlingar, dikning i byar, fårutställningar, tjuvföreningarna i byarna, bygga silon, öka avkastningen på grödan etc. Han studerade på lantbruksskola både i Mora och i Umeå. Kortare kurser i mekanisering och beteskurs i bla. Vassbo och Kungsgården.

Han gick rekryteringsutbildning i Sollefteå och i december 1939 fick han mobiliseringsorder och blev förlagt i Norrbotten. Under andra världskriget var han också överblockledare, vilket innebar att samordna hushållen. Notera antal medlemmar i familjen, kön och arbetsförhet. Även hålla reda på antal bilar, hästar och traktorer. De skulle liksom hushållets medlemmar vara mobiliseringsbara.

En del av hans jobb som vandringsrättare tog Jordägarnämnden över när Lars gick i pension.

Lars Staffan och hustrun Anna.
Foto: Privat

Lars Staffan 1908-1990. Titel: Vandringsrättare. Man kan säga att idag skulle det kallas för ”Jordbruksansvarig”. Titeln vandringsrättare blev senare omdöpt till Jordbruksinstruktör. Lars Staffan har lämnat många märken efter sig i vår historia i form av räddningsinsatsen vid älven tidigt i sin ungdom till att ombesörja de första mjölktransporterna från Älvdalen till Mora mejeri. En man att lita på för människorna i Älvdalens socken. Han var ordförande i flera nämnder och föreningar. En välkänd figur som kom på cykel till fäbodarna runt Älvdalen för provtagning av mjölken. En älvdaling som gjorde skillnad.